

Laidiens: 27.10.2000., Nr. 380/383

Ministru kabineta noteikumi Nr.372

Rīgā 2000.gada 24.oktobrī (prot. Nr.50, 29.§)

Noteikumi par koku ciršanu meža zemēs

Izdoti saskaņā ar Meža likuma 13.pantu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Šie noteikumi nosaka:

- 1.1. galvenās cirtes un kopšanas cirtes kritērijus - mežaudzes minimālo un kritisko šķērslaukumu - un to noteikšanas kārtību;
- 1.2. kailcirtes maksimālo platību vai platumu (cirsmas lielākais platums, kas mērīts paralēli cirtes virzienam);
- 1.3. kārtību mežaudzes atzišanai par neproduktīvu;
- 1.4. slimību inficēto vai kaitēkļu invadēto koku (koki, kuri bojāti slimību infekcijas vai kaitēkļu invadēšanas dēļ) ciršanas kārtību;
- 1.5. cirsmu (mežaudzes vai tās daļas, kurās tiek veikta vai plānota koku ciršana) izveidošanas kārtību;
- 1.6. koku ciršanas kārtību ārkārtas situācijās.

II. Mežaudzes minimālais un kritiskais šķērslaukums un tā noteikšana

2. Mežaudzes minimālo un kritisko šķērslaukumu nosaka tieši vai netieši atkarībā no mežaudzes pirmā stāva (valdaudzes un pārējie mežaudzes koki, kuru augstums nav mazāks par divām trešdaļām no valdaudzes vidējā koku augstuma) augošo koku vidējā augstuma:

2.1. tieši - mežaudzēm, kuru pirmā stāva valdošās koku sugas koku vidējais augstums ir 12 metru vai lielāks. Minimālais un kritiskais šķērslaukums kvadrātmetros uz hektāru atkarībā no valdošās koku sugas un koku vidējā augstuma norādīts šo noteikumu 1.pielikumā;

2.2. netieši - mežaudzēm, kuru pirmā stāva valdošās koku sugas koku vidējais augstums ir mazāks par 12 metriem, - pēc mežaudzes pirmā stāva koku skaita. Koku skaits atbilstoši minimālajam un kritiskajam šķērslaukumam atkarībā no valdošās koku sugas un koku vidējā augstuma norādīts šo noteikumu 2.pielikumā.

3. Mežaudzes šķērslaukumu nosaka, izmantojot metodes, kas nodrošina mērīšanas precizitāti ar pieļaujamo kļūdu 10 procentu ietvaros.

III. Kailcirtes maksimālā platība vai platums

4. Atkarībā no meža augšanas apstākļu tipa (meža augšanas apstākļu tips ir mežaudžu sistematizācijas vienība; mežaudzes sistematizē pēc mežaudzes augsnes un mitruma apstākļiem, uzbūves, atjaunošanās gaitas un produktivitātes; viena meža augšanas apstākļu tipa mežaudzēs piemēro vienveidīgus meža apsaimniekošanas principus) nosaka:

4.1. kailcirtes maksimālo platību - šādos meža augšanas apstākļu tipos: silā, mētrājā, lānā, damaksnī, vērī un gāršā;

4.2. kailcirtes maksimālo platumu - pārējos meža augšanas apstākļu tipos.

5. Kailcirtes maksimālo platumu un platību neierobežo, ja kokus cērt Meža likuma 9.panta pirmās daļas 3.punktā noteiktajā kārtībā.

6. Kailcirtes maksimālā platība:

6.1. silā, mētrājā, lānā, damaksnī, vērī un gāršā - pieci hektāri;

6.2. ja silā, mētrājā un lānā atstāj ne mazāk kā četrdesmit priedes sēklinieku uz katru cirsma platības hektāru, - 10 hektāru.

7. Kailcirtes maksimālais platums:

7.1. purvājā, niedrājā, dumbrājā un lieņā - 50 metru;

7.2. grīnī, slapajā mētrājā, slapajā damaksnī, slapajā vērī, slapajā gāršā, viršu ārenī, mētru ārenī, šaurlapju ārenī, platlapju ārenī, viršu kūdrenī, mētru kūdrenī, šaurlapju kūdrenī un platlapju kūdrenī - 100 metru.

8. Kailcirtes maksimālais platums nav ierobežots, ja grīnī, slapajā mētrājā, slapajā damaksnī, slapajā vērī, slapajā gāršā, viršu ārenī, mētru ārenī, šaurlapju ārenī, platlapju ārenī, viršu kūdrenī, mētru kūdrenī, šaurlapju kūdrenī un platlapju kūdrenī kailcirtes platība nepārsniedz divus hektārus.

IV. Mežaudzes atzišana par neproduktīvu

9. Par neproduktīvām mežaudzēm var atzīt:

9.1. egļu mežaudzes lānā, slapajā mētrājā, niedrājā, mētru ārenī un mētru kūdrenī, kur vidējais mežaudzes krājas pieaugums ir mazāks par vienu kubikmetru uz hektāru gadā;

9.2. priežu vai egļu audzes, kurās pēc 40 gadu sasniegšanas apses, baltalkšņa vai jebkurš šo sugu piemistrojums ir lielāks par 40 procentiem no kopējās mežaudzes krājas;

9.3. 40 gadu un vecākas priežu audzes, kurās vairāk nekā 30 procentiem priežu stumbra apakšējā trešdaļā zaru diametrs ir lielāks par astoņiem centimetriem.

10. Mežaudzes, kuras atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, mikroliegumos, ūdenstilpju un ūdensteču aizsargjoslās, kā arī Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā, nav atzīstamas par neproduktīvām.

11. Lai atzītu konkrētu mežaudzi par neproduktīvu, meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs iesniedz pieteikumu attiecīgajā Valsts meža dienesta mežniecībā, kuras teritorijā atrodas konkrētā mežaudze. Valsts meža dienests mēneša laikā pēc pieteikuma saņemšanas apseko mežaudzi un sniedz rakstisku atzinumu par mežaudzes stāvokli.

12. Ja Valsts meža dienesta atzinumā ir noteikts, ka mežaudze ir neproduktīva, minētais atzinums ir pamats mežaudzes nociršanai rekonstruktīvajā cirtē.

V. Slimību inficēto vai kaitēkļu invadēto koku ciršana

13. Slimību inficētos, kaitēkļu invadētos vai citādi bojātos kokus izcērt kopšanas cirtē. Koka bojājums ir koka augtspējas pilnīgs vai daļējs zudums. Bojājumi, kuru dēļ koka augtspēja nav zudusi, un ir paredzams, ka koka augtspēja salīdzinājumā ar stāvokli bojājuma konstatēšanas brīdī uzlabosies, nav uzskatāmi par koka bojājumiem šo noteikumu izpratnē.

14. Ja pirms kopšanas cirtes uzsākšanas ir paredzams, ka, izcērtot slimību inficētos, kaitēkļu invadētos vai citādi bojātos kokus, mežaudzes šķērslaukums būs mazāks par minimālo šķērslaukumu, bet nebūs mazāks par kritisko šķērslaukumu, šos kokus izcērt sanitārajā cirtē.

15. Ja pirms kopšanas cirtes uzsākšanas ir paredzams, ka mežaudzes šķērslaukums būs mazāks par kritisko šķērslaukumu, mežaudzi nocērt Meža likuma 11.pantā noteiktajā kārtībā.

VI. Cirsmu izveidošana

16. Mežaudzi nocērtot kailcirtē, pieļaujamais cirtes virziens ir no austrumiem uz rietumiem vai no ziemeļaustrumiem uz dienvidrietumiem. Cirtes virziens ir virziens, kādā kailcirtei pieguļošās cirsmas seko cita citai.

17. Prasības galvenās cirtes platības atzīmēšanai dabā:

17.1. galvenajai cirtei sagatavotās cirsmas robežas ir skaidri redzamas un iezīmētas dabā;

17.2. attiecīgajai platībai zīmē cirsmas skici ar piesaisti (stigai, trasei, grāvim, izcirtuma vai kulises malai). Cirsmas skice ir cirsmas ārējo robežu grafisks attēls (mērogs 1:10000);

17.3. meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs ir atbildīgs, lai atzīmes dabā būtu atrodamas arī pēc cirtes veikšanas un cirsmas robežas atbilstu Valsts meža dienestā iesniegtajai cirsmas skicei.

18. Veicot kopšanas cirti, meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs cirsmu izveido pēc sava ieskata.

19. Veicot kailcirti, maksimāli pieļaujamajā ciršanas apjomā ieskaita kopējo cirsmas platību hektāros un cirsmas krāju kubikmetros.

20. Pārējiem galvenās cirtes paņēmieniem uz konkrēto gadu attiecināmo cirsmas izcērtamo platību aprēķina, izmantojot šādu formulu:

$$S_{izc} = (M_{izc}/M_{sāk}) \times S_{cirs}, \text{ kur}$$

S_{izc} - konkrētajā gadā cirsmas izcērtamā platība (hektāros);

M_{izc} - konkrētajā gadā mežaudzes izcērtamā krāja (kubikmetros);

$M_{sāk}$ - mežaudzes krāja pirms cirtes uzsākšanas (kubikmetros);

S_{cirs} - cirsmas kopējā platība (hektāros).

VII. Koku ciršana ārkārtas situācijās

21. Kokus ārkārtas situācijās cērt, ja:

21.1. nepieciešama infrastruktūras - ceļu, elektrolīniju un citu komunikāciju - atbrīvošana no vēja gāztiem kokiem, kā arī vēja vai sniega laužto koku daļām;

21.2. nepieciešama ugunsgrēka ierobežošana vai likvidācija;

21.3. koku ciršana saistīta ar citiem ārkārtas situācijas seku novēršanas gadījumiem.